

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Kart v. Turcia [MC] - [8917/05](#)

Hotărârea din 3.12.2009 [MC]

Articolul 6

Proceduri penale

Articolul 6-1

Accesul la un tribunal

Acuzație în materie penală

Imposibilitatea ridicării imunității unui parlamentar, pentru a i se permite să se apere în cadrul unor proceduri penale: *Articolul 6 § 1 aplicabil; nicio încălcare*

În fapt – Pe durata activităților sale profesionale în calitate de avocat, împotriva reclamantului au fost intentate două proceduri penale. Ulterior, în 2002, acesta a fost ales în Adunarea Națională Generală a Turciei, unde se bucura de imunitate parlamentară. Comisiei reunite a Adunării Naționale i s-a cerut să ridice imunitatea reclamantului, însă aceasta a decis să întrerupă procedurile penale împotriva sa până la sfârșitul mandatului său parlamentar și a transmis decizia plenului Adunării Naționale. Reclamantul s-a opus, susținând că avea dreptul de a fi judecat în cadrul unui proces echitabil, însă fără succes. În 2007, a fost ales în Parlament pentru un al doilea mandat, iar actele privind cererea sa de a i se ridica imunitatea parlamentară erau pendinte în fața organului parlamentar.

Într-o hotărâre din 8 iulie 2008 (vezi Nota informativă nr. 110), o Cameră a Curții a constatat existența unei încălcări a articolului 6 § 1 din Convenție.

În drept – Articolul 6 § 1: a) *Aplicabilitate* – Situația unei persoane era afectată, cu siguranță, atunci când existau acuzații cu caracter penal pendinte împotriva sa de o perioadă îndelungată de timp. Nu exista niciun dubiu că subiectul discuției în acest caz era dreptul reclamantului de a-i fi judecat cazul într-un termen rezonabil. Prin urmare, trebuia să se conchidă că articolul 6 § 1 era aplicabil.

b) *Conformitate* – Efectul modului în care a fost aplicată inviolabilitatea în privința drepturilor reclamantului trebuia examinat în legătură cu necesitatea preservării scopului instituțional al inviolabilității parlamentare: cu cât mai puțin servea măsura pentru protejarea integrității Parlamentului, cu atât mai convingătoare trebuia să fie justificarea sa. Decizia privind menținerea sau ridicarea imunității se încadra, indubitabil, în marja de apreciere a statelor. Pentru a se asigura faptul că era respectat principiul preeminenței dreptului, primul pas consta în examinarea configurației instituționale a sistemului inviolabilității parlamentare în dreptul turc și a condițiilor privind implementarea sa. Era adevărat că inviolabilitatea de care se bucurau parlamentarii turci părea să fie mai largă sub multe aspecte, în comparație cu cea de care se bucurau alți parlamentari din alte state membre. Totuși, întinderea protecției acordate nu putea fi considerată excesivă în sine. Ea era relativă; era limitată la durata mandatului de membru al Parlamentului și era supusă unei excepții, prin faptul că putea fi ridicată. Ea era aplicabilă doar în cazurile penale. Ea nu se aplica în cazuri precise ca flagrantul delict sau infracțiunile împotriva regimului sau statului. Mai mult, deși întinderea inviolabilității parlamentare în Turcia era definită mai larg, ea nu părea să fie în dezacord cu soluțiile adoptate în majoritatea sistemelor parlamentare. În acest caz, ea a avut, în mod clar, efectul împiedicării desfășurării procedurilor penale împotriva reclamantului. Totuși, interesul reclamantului trebuia pus în balanță cu dreptul său la un tribunal și nu împotriva vreunui drept al său de a i se ridica imunitatea la cerere. Asemenea decizii erau o chestiune care ținea de procedurile interne ale Parlamentului și se încadrau doar în sfera de competență a acestui organ. Rolul Curții era să examineze dacă procedura parlamentară urmată a fost compatibilă cu drepturile garantate de Convenție. Procedura parlamentară pentru examinarea cererilor de ridicare a imunității era definită și reglementată de Constituție și de

Regulile procedurale ale Adunării Naționale, care stabileau procedura de urmat. Această procedură părea să facă obiectul unor formalități care asigurau respectarea drepturilor apărării la fiecare etapă a procesului de luare a deciziilor și a unui drept de recurs împotriva deciziilor luate de organele parlamentare relevante. Într-adevăr, reclamantul a avut posibilitatea de a-și exercita drepturile garantate astfel prin formularea unei obiecții la deciziile de suspendare a procedurilor penale împotriva sa. Mai mult, mecanismul pentru implementarea răspunderii parlamentare prin decizia de ridicare a imunității era una din modalitățile în care Parlamentul își exercita autonomia. Asemenea decizii aveau un caracter politic, nu juridic, astfel încât nu exista așteptarea ca acestea să îndeplinească aceleași criterii în materie de motivare ca hotărârile unui tribunal. Mai mult, exista o tendință constantă în practica organelor parlamentare vizate de la alegerea celei de-a 22-a legislaturi de a nu da curs niciunei solicitări de ridicare a imunității unui membru al Parlamentului. Procedura urmată aici pare să fi fost lipsită de orice caracter discriminatoriu sau arbitrar. De asemenea, odată ce examinarea solicitărilor de către comisiile parlamentare relevante era limitată în timp de termene predefinite, nu acesta era cazul atunci când ele erau transmise plenului Adunării. În acest caz, Curtea nu a putut ignora faptul că existau acuzații cu caracter penal în privința reclamantului timp de șase ani și că situația putea rămâne aceeași până ce acesta înceta să mai fie membru al Parlamentului. Prin urmare, nu s-a negat că incertitudinea inerentă oricăror proceduri penale a fost accentuată în acest caz prin procedura parlamentară imputată, de vreme ce întârzierile pe care le-a provocat au condus la întârzieri echivalente în cadrul procedurilor penale. Totuși, de vreme ce Camera a considerat că o asemenea întârziere l-a prejudiciat pe reclamant, Marea Cameră nu a putut să ignore caracterul special al statutului reclamantului și caracterul specific al procedurii imputate: legătura dintre imunitatea parlamentară a unui membru al Parlamentului și statutul său constituia un aspect fundamental al chestiunii în discuție. Procedurile penale care stăteau la originea cererii reclamantului au fost inițiate împotriva acestuia înainte de alegerea sa în Parlament. Ca jurist, acesta nu putea să nu cunoască care erau consecințele alegerii sale asupra procedurilor în discuție, și anume că nu va putea renunța la inviolabilitatea sa sau că nu va putea cere ridicarea ei doar la cerere. Având în vedere caracterul neobișnuit al cererii, în care imunitatea nu era percepută ca un avantaj pentru beneficiar, ci ca un dezavantaj legat de funcția parlamentară, Curtea a reținut că gradul prejudiciului suferit constituia, de asemenea, un factor care trebuia avut în vedere la stabilirea impactului întârzierii, inerent statutului de membru al Parlamentului, asupra dreptului reclamantului de a-și vedea cazul judecat de un tribunal. Era important ca, atunci când se stabilea prejudiciul suferit de reclamant, să se aibă în vedere că întârzierea imputată o constituia perioada procedurii parlamentare de examinare a cererilor de ridicare a imunității și nu perioada necesară pentru încheierea procedurilor parlamentare ca atare. Nu exista niciun motiv ca în acest caz să se considere că reclamantul nu ar fi beneficiat de un proces echitabil atunci când nu ar mai fi fost membru al Parlamentului. Procedura parlamentară nu părea să fi afectat în vreun fel această posibilitate, în special pentru că nu a afectat prezumția de nevinovăție la care erau îndreptățite toate persoanele acuzate. Nu trebuia să se ignore faptul că deciziile luate de organele parlamentare în această privință nu serveau niciunui scop penal sau represiv, ci urmăreau, de principiu – așa cum ridicarea imunității a fost refuzată în general – să-l protejeze pe membrul Parlamentului, nu să-l prejudicieze. În acest caz, nu doar că obstrucționarea procedurilor penale ca rezultat al inviolabilității parlamentare a avut un caracter temporar, ci, în principiu, Parlamentul nu a intervenit deloc în cursul justiției ca atare. În acest caz, atunci când a examinat cererea reclamantului de a-i fi ridicată imunitatea, Parlamentul a părut doar să analizeze dacă inviolabilitatea, ca obstacol temporar pentru acțiunea judiciară, putea fi ridicată imediat, sau dacă era preferabil să se aștepte până la sfârșitul mandatului reclamantului în Parlament. Efectul a constat doar în suspendarea cursului justiției, fără influențarea ei sau fără a se lua parte la acest act. Cu privire la susținerile reclamantului că procedurile împotriva sa i-au pătat reputația, ținea chiar de natura acestei forme de prejudiciu să se manifeste odată ce era formulată acuzarea unui oficial. Totuși, în acest caz, nu a existat niciun dubiu că onoarea și reputația reclamantului era protejată de principiul prezumției de nevinovăție.

În lumina celor de mai sus, Curtea a considerat că, de vreme ce întârzierea inerentă procedurii parlamentare a afectat dreptul reclamantului de a-i fi judecat cazul de un tribunal, prin întârzierea procedurilor, în acest caz, nu s-a afectat însăși esența acestui drept. Așa cum era limitată în timp și acoperită de normele speciale privind, *inter alia*, suspendarea curgerii termenului de prescripție, imunitatea imputată a constituit doar un obstacol procedural temporar pentru procedurile penale, care nu l-a privat pe reclamant în niciun caz de posibilitatea judecării cauzei sale pe fond. Totuși, cu privire la exigențele preeminenței dreptului, tipul de imunitate asociată cu statutul reclamantului de membru al Parlamentului era valid doar datorită legitimității scopurilor urmărite, și anume prezervarea integrității Parlamentului și protejarea opoziției. Imposibilitatea reclamantului de a renunța, în cazul său, la inviolabilitate se încadra în câmpul scopurilor legitime astfel definite. În acest sens, renunțarea individuală nu substituia decizia Adunării Generale. În fine, ce vreme ce dreptul de a avea parte de o

hotărâre în privința acuzațiilor în materie penală nu era absolut, în special atunci când nu se producea vreun efect fundamental negativ ireversibil asupra părților, omisiunea de a ridica imunitatea parlamentară nu-i afecta dreptul său la un tribunal de o manieră disproporționată față de scopul legitim urmărit.

Concluzie: nicio încălcare (treisprezece voturi la patru).